

ელექტრონული მთავრობის განვითარების თავისებურებანი საქართველოს რეგიონებში

რეზიუმე

ნაშრომში განხილულია ელექტრონული მთავრობის რეგიონული პროექტების მონიტორინგისა და ეფექტიანობის შეფასების პროგრამული კომპლექსი. იგი სისტემურფუნქციური მიდგომისა და ელექტრონული მთავრობის განვითარების შეფასების მეთოდის საფუძველზე ითვლის ელექტრონული მთავრობის ფუნქციების რეალიზაციის ინდექსებსა და ელექტრონული მთავრობის განვითარების შედეგობრივ ინდექსს, აგრეთვე, თითოეული რეგიონისათვის განსაზღვრავს მაკორექტირებელ ზომებს ელექტრონული მთავრობის ფუნქციათა რეალიზების ინდექსების მნიშვნელობებიდან გამომდინარე. შემუშავებული პროგრამული კომპლექსი იძლევა რეგიონებში ელექტრონული მთავრობის რეალიზების ეფექტიანობის შეფასების შესაძლებლობასაც.

1990იანი წლების პირველ ნახევარში ინტერნეტის ქსელის დაჩქარებულად განვითარებამ ინფორმაციული საზოგადოების იდეის განვითარებას მისცა ბიძგი. ამ ტენდენციის ფარგლებში ელექტრონული მთავრობა გლობალურ ფენომენად იქცა. უმრავლეს ქვეყნებში ელექტრონული მთავრობის კონცეფცია სახელმწიფო სექტორის რეფორმირების პროგრამის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ელემენტად გვევლინება. ეს იმიტომ, რომ ინტერნეტის ქსელის განვითარებამ სრულიად ახალი პორიზონტები გაუხსნა მართვის სფეროში საინფორმაციო საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით მრავალი პოტენციური სარგებლის მიღებას.

საქართველოს მსხვილ ქალაქებსა და რეგიონებში დაწყებულია ქალაქების დონეზე ელექტრონული სახის სახელმწიფო მომსახურების გაწევის პროგრამების განხორციელება, რამაც ამ სფეროში დასანერგი პროექტების ეფექტიანობის შეფასება მოითხოვა. მიღწეული შედეგის მონიტორინგი და შეფასება იმ ინსტრუმენტად გვევლინება, რომელიც სივრცითი და დროითი შეფასებების ჩატარებასა და მარეგულირებელი ზემოქმედების მიმართულებათა დასახვას ხდის შესაძლებელს.

ელექტრონული მთავრობის კონცეფციის რეალიზების ორგანიზაციულ ასპექტს წარმოადგენს ახალ საინფორმაციო საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებთან ორგანიზაციული ინოვაციების

ვახტანგ ღათაშვილი

სტუ-ს პროფესორი

E-mail: social_economica@mail.ru

თინა მელქოშვილი

სტუ-ს დოქტორანტი

E-mail: tina.melkoshvili@tsu.ge

ლაშა-გიორგი ღათაშვილი

სტუ-ს მაგისტრანტი

E-mail: lasha-giorgi.92@mail.ru

შესამება მუდმივად ცვალებადი გარემოს პირობებში მთავრობის ძირითადი ფუნქციების შესასრულებლად. ელექტრონული მთავრობის კონცეფციის რეალიზება მიზანშეწონილია მრავალდონიანი სისტემურფუნქციური მიდგომის საფუძველზე. კვლევის ძირითადი იდეა იმაში მდგომარეობს, რომ ელექტრონული მთავრობის პროექტების რეალიზების მაღალეფექტიანობას განაპირობებს ელექტრონული მთავრობის ყველა ფუნქციის მიხედვით პროექტების თანაბარზომიერი განვითარება. ეს ფუნქციებია ელექტრონული ადმინისტრაცია (Eadministration), ელექტრონული მომსახურებანი (Eservices), ელექტრონული მმართველობა (Egovernance) და ელექტრონული დემოკრატია (Edemocracy).

შესავალი

ყველაზე მნიშვნელოვანი ფაქტორები, რომლებიც უზრუნველყოფენ სახელმწიფო მართვის ხარისხიან და ეფექტიან სისტემას და საზოგადოების სოციალურეკონომიკურ თუ პოლიტიკურ განვითარებას, არის სახელმწიფო მართვის გამჭვირვალობა და უახლეს ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული ხალხის მომსახურება.

ეფექტიანი სახელმწიფო მმართველობა არ არის მხოლოდ საქართველოში არსებული პრობლემა, ის მსოფლიო პრობლემაა. ვინაიდან ეფექტიანი სახელმწიფო მართვა წარმოუდგენელია ელექტრონული მმართველობის გარეშე, საქართველოში ახალი სისტემების დანერგვას, კერძოდ, ელექტრონული მმართველობის დამკვიდრებას განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა.

ნაშრომის ერთერთი ამოცანაა რეგიონების ელექტრონული მთავრობის განვითარების საინფორმაციო-ანალიტიკური უზრუნველყოფის შექმნა. ავტორის მიერ შემუშავებულია „ელექტრონული მთავრობის რეგიონული პროექტების ეფექტიანობის მონიტორინგისა და შეფასების პროგრამული კომპლექსი“, რომელიც შემუშავებულია მონაცემთა ბაზების მართვის სისტემა ACCESS-ის გამოყენებით და რომლის შექმნის დროსაც გამოყენებულია მონაცემთა ბაზების დამუშავების ტექნოლოგია.

პროგრამულ კომპლექსს შემდეგი ფუნქციური შესაძლებლობები აქვს:

- იძლევა ხსენებული საგნობრივი სფეროს მოკლე დახასიათებას;
- შეიცავს მიმართვას სახელმწიფო მომსახურების პორტალებზე ან მათ შემცველ საიტებზე;
- ახასიათებს რეგიონების ელექტრონული მთავრობის პროექტების იმ მეთოდებს, რომლის საფუძველზეც ხდება ამ პროექტების მონიტორინგი;
- ანგარიშობს მაჩვენებელთა სისტემის ინდე-

ქსებს, ელექტრონული მთავრობის ფუნქციების რეალიზაციის სუბინდექსებსა და მისი განვითარების შედეგობრივ ინდექსს, აგრეთვე, ელექტრონული მთავრობის რეალიზაციის ეფექტიანობის კოეფიციენტს;

- წლების მიხედვით გაანგარიშებული შედეგები გამოჰყავს ცხრილისა და დიაგრამების სახით, რომლებიც რეგიონების რეიტინგს ასახავენ სათანადო ინდექსების მნიშვნელობებით;

მონიტორინგისა და შეფასების პროგრამული კომპლექსის მეშვეობით მიღებული 2009-2014 წწ შედეგები რეგიონების მიხედვით 1-ელ ცხრილშია მოყვანილი, სადაც კვლევის თითოეული წლისთვის გამოყოფილია ელ. მთავრობის განვითარების ინდექსის უდიდეს მნიშვნელობათა მქონე რეგიონები (ლიდერების სამეული).

ჩატარებულია, აგრეთვე, 2009-2014 წლებში ამავე რეგიონებში ელ.მთავრობის რეალიზაციის ეფექტიანობის კოეფიციენტის გაანგარიშებები. ანალიზის შედეგები მე-5 სურათზეა მოყვანილი.

ამგვარად, რეგიონის ელექტრონული მთა-

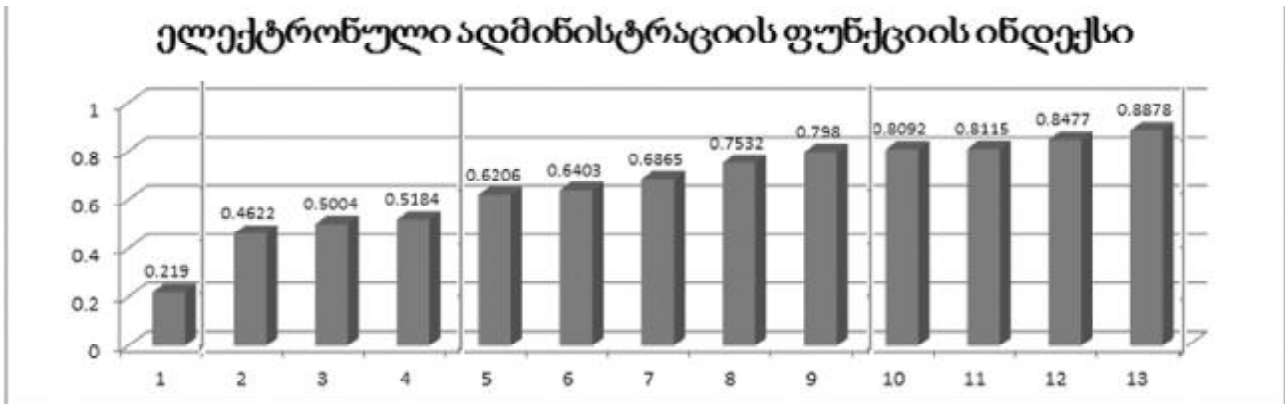
ცხრილი 1. ელექტრონული მთავრობის განვითარების ინდექსი საქართველოს სამხარეო ადმინისტრაციული ერთეულებისა და რეგიონების მსხვილ ქალაქებში რეგიონებისათვის 2009-2014 წწ.

სსაე და მქ რეგიონები	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ზუგდიდი	0,494	0,5016	0,5121	0,4747	0,5076	0,5068
ფოთი	0,3557	0,3622	0,4819	0,5593	0,5699	0,5518
თბილისი	0,734	0,7888	0,7276	0,6997	0,7462	0,747
ახალციხე	0,7031	0,6862	0,7231	0,5452	0,5759	0,5699
გორი	0,6841	0,7003	0,6134	0,4645	0,59	0,5703
ბათუმი	0,8352	0,7835	0,7183	0,6517	0,6466	0,6292
ოზურგეთი	0,3964	0,3263	0,4513	0,4191	0,378	0,3835
გურჯაანი	0,454	0,3556	0,1955	0,3231	0,3473	0,3437
რუსთავი	0,5743	0,5323	0,6882	0,6764	0,6454	0,6188
ხაშური	0,3548	0,2927	0,3952	0,3824	0,2929	0,3037
თელავი	0,5304	0,4929	0,4901	0,4562	0,5098	0,4846
ონი	0,0209	0,081	0,0467	0,1654	0,1676	0,1624
ქუთაისი	0,7362	0,7568	0,7125	0,6284	0,6722	0,6633

წყარო: შედგენილია ავტორების მიერ

სურათი 1. ელექტრონული ადმინისტრაციის ფუნქციის ინდექსი საქართველოს სამხარეო ადმინისტრაციული ერთეულებისა და რეგიონების მსხვილ ქალაქებში 2014 წ.

1 - ონი

2 - გურჯაანი

3 - ოზურგეთი

4 - ხაშური

5 - ზუგდიდი

6 - თელავი

7 - გორი

8 - ახალციხე

9 - ფოთი

10 - რუსთავი

11 - ბათუმი

12 - ქუთაისი

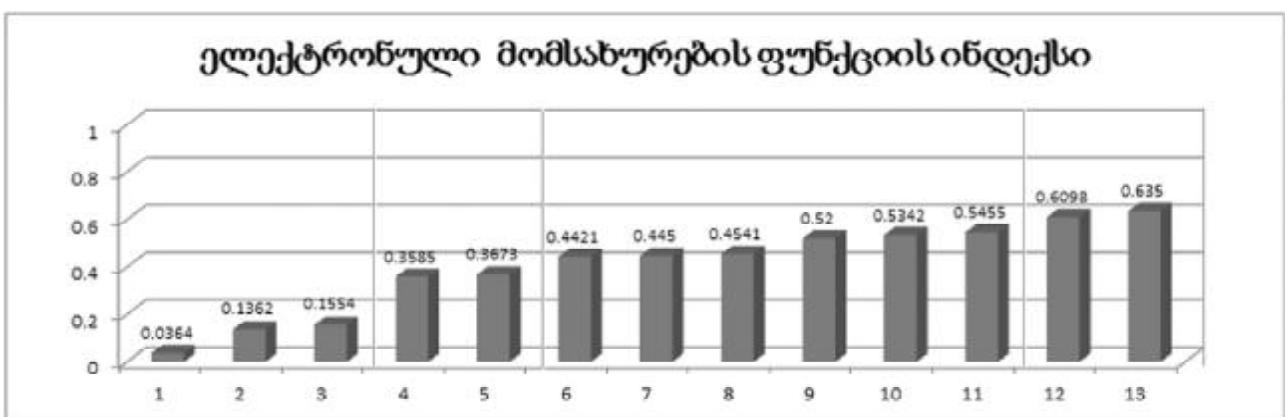
13 - თბილისი

ეროვნის მონიტორინგის პროგრამული კომპლექსი საშუალებას გვაძლევს ჩავატაროთ ელექტრონული მთავრობის პროგრამების მონიტორინგი და მათი შედეგების შეფასება, აღმოვაჩინოთ ჩამორჩენის ზონები და ელექტრონული მთავრობის განვითარების გზაზე არსებული წინაღობები, ჩამოვაყალიბოთ მაკორექტირებელი ზომებისა

და ქმედებების ადეკვატური სისტემა.

შემუშავებული პროგრამული კომპლექსი იძლევა, ასევე, რეგიონებში ელექტრონული მთავრობის რეალიზაციის შეფასების შესაძლებლობას ეკონომიკის ამ დარგში სუბიექტების ფინანსური დანახარჯების გათვალისწინებით. ელექტრონული მთავრობის განვითარების

სურათი 2. ელექტრონული მომსახურების ფუნქციის ინდექსი საქართველოს სამხარეო ადმინისტრაციული ერთეულებისა და რეგიონების მსხვილ ქალაქებში 2014 წ.

1 - ონი

2 - ხაშური

3 - ოზურგეთი

4 - ახალციხე

5 - ზუგდიდი

6 - ფოთი

7 - გურჯაანი

8 - თელავი

9 - ბათუმი

10 - ქუთაისი

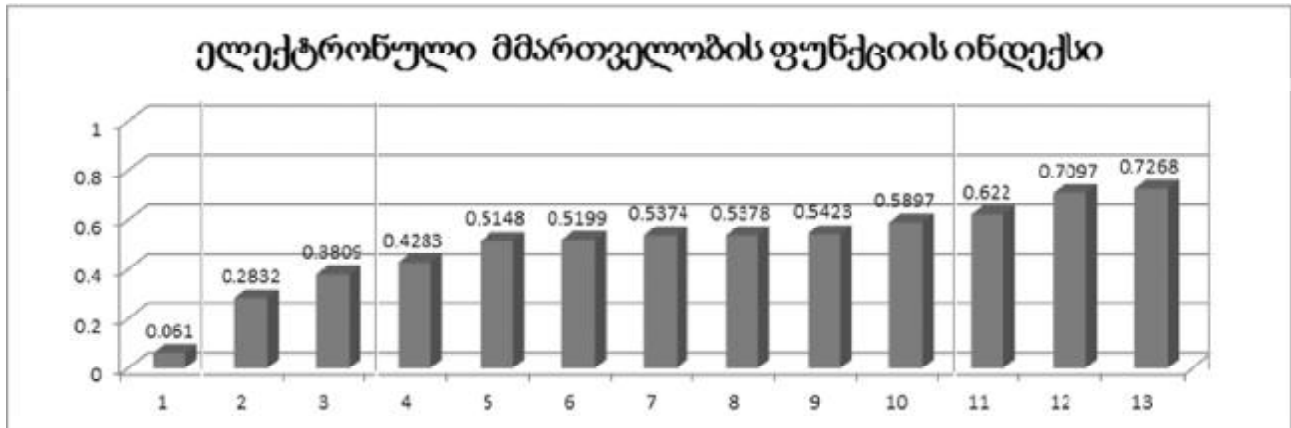
11 - რუსთავი

12 - გორი

13 - თბილისი

სურათი 3. ელექტრონული მართვის ფუნქციის ინდექსი საქართველოს სამხარეო ადმინისტრაციული ერთეულებისა და რეგიონების მსხვილ ქალაქებში 2014 წ.

1 - თბილისი	5 - ლიხთხი	9 - რუსთავი
2 - ქვემო ქართლი	6 - ზუგდიდი	10 - ახალციხე
3 - შიდა ქართლი	7 - გორი	11 - ბათუმი
4 - იმერეთი	8 - თელავი	12 - ქუთაისი
		13 - თბილისი

რეიტინგული შეფასების გამოთვლის ალგორითმის თანახმად, რაკი ელექტრონული მთავრობის განვითარების შეფასების მაჩვენებელთა შემუშავებული სისტემა სხვადასხვა განზომილების მქონე დიდი რაოდენობის მაჩვენებლებს მოიცავს, ტარდება მონაცემთა ნორმირება წრფივი მასშტაბირების (2) ფორმულის გამოყენებით.

$$A_i = (X_i - X_{\min}) / (X_{\max} - X_{\min}) \quad (2)$$

სადაც i რეგიონის ნომერია;

X_i პარამეტრის მნიშვნელობა i რეგიონისათვის;

$X_{\max}$ და $X_{\min}$ მაჩვენებელთა მაქსიმალური და მინიმალური მნიშვნელობები;

A_i - ნორმირებული მაჩვენებელი (მაჩვენებლის ინდექსი).

ნორმირებული მაჩვენებლებისათვის (2) ფორმულის გამოყენების მაგალითია მსოფლიოს ქვეყნების იმ ინდექსის გამოთვლა ელექტრონული მთავრობისათვის, რომელსაც გაერო განსაზღვრავს.

თუმცა ზოგიერთი ავტორის რეკომენდაციით, მაჩვენებელთა ინდექსების გამოთვლისას მონაცემთა წინასწარი ჩასწორების პროცედურას უნდა ვატარებდეთ. ყველაზე უფრო გავრცელებულია შემდეგი მიდგომა: წრფივი მასშტაბირების მეთოდით მონაცემთა ნორმირების წინ საწყისი მონაცემები აკავთ $1/2$ ხარისხში. მაჩვენებელთა დამუშავებისა და ნორმირების ფორმულა ქვემოთაა მოყვანილი.

$$A_i = (X_i - X_{\min}) / (X_{\max} - X_{\min}) \quad (11)$$

სადაც i რეგიონის ნომერია;

X_i - პარამეტრის მნიშვნელობა i რეგიონისათვის;

$X_{\max}$ და $X_{\min}$ მაჩვენებელთა მაქსიმალური და მინიმალური მნიშვნელობები;

A_i - ნორმირებული მაჩვენებელი (მაჩვენებლის ინდექსი).

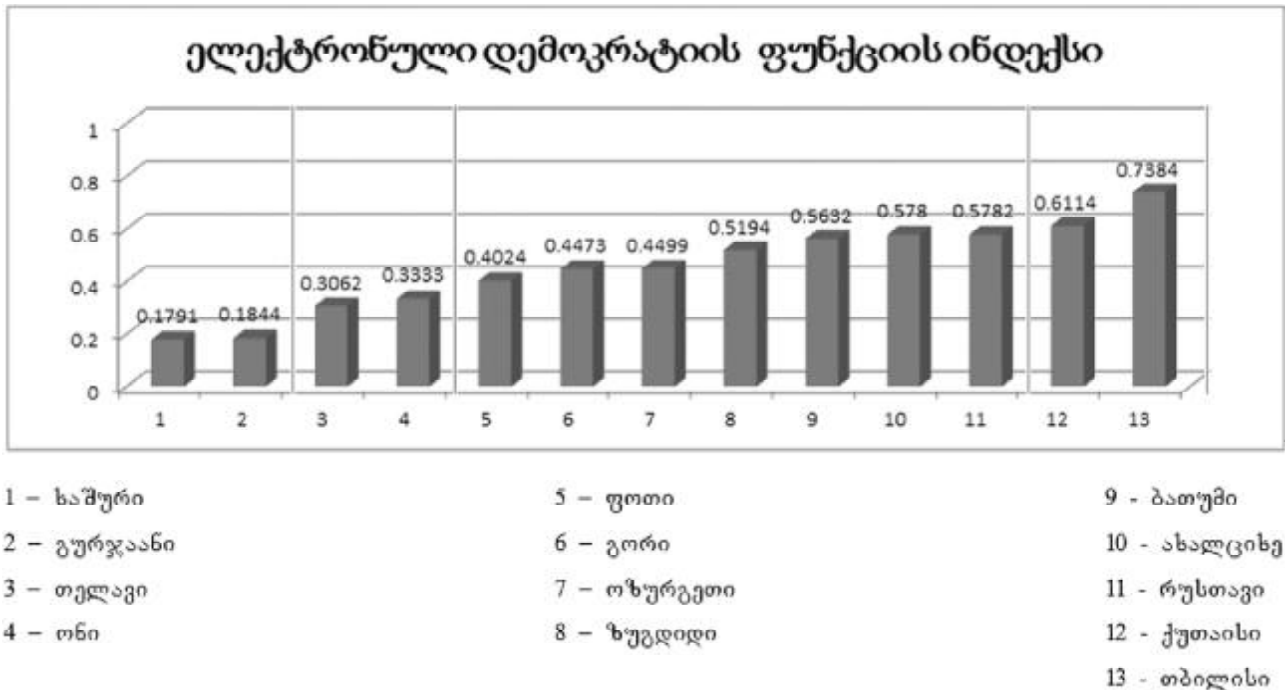
მონაცემთა ჩასწორების პროცედურის უქონლობა ზოგჯერ იწვევს შედეგზე ცალკეული მაჩვენებლების არაპროპორციულ გავლენას და ამახინჯება კომპლექსურ შეფასებას.

ამგვარად, საჭიროა გავარკვიოთ, შესაძლებელია თუ არა ჩასწორების ამ პროცედურის გამოყენება ავტორისეული მეთოდით ელექტრონული მთავრობის განვითარების შეფასებისას და (2) და (11) ფორმულებიდან რომელი უზრუნველყოფს ობიექტურ შედეგს რფის რეგიონებისათვის.

ავტორის მიერ შემოთავაზებული მეთოდის თანახმად ჩატარებული ყველა გაანგარიშება მიმდინარეობდა იცროსოფტ ფფიცე ხცველ 2010 პროგრამული პროდუქტის დახმარებით. კვლევა მიმდინარეობდა ორ ეტაპად: შედეგობრივი ინდექსი ჯერ ავტორის მეთოდით იყო გამოთვლილი (2) ფორმულით, შემდეგ კი ანალოგიური მეთოდით, მაგრამ მონაცემთა ჩასწორების (11) ფორმულის გამოყენებით. მეთოდებში არსებულმა ამ ერთადერთმა განსხვავებამ საშუალება მოგვცა შეგვედარებინა მიღებული შედეგები და დაგვედგინა საბოლოო შედეგზე მონაცემთა ჩასწორების პროცედურის

სურათი 4. ელექტრონული დემოკრატიის ფუნქციის ინდექსი საქართველოს სამხარეო ადმინისტრაციული ერთეულებისა და რეგიონების მსხვილ ქალაქებში 2014 წ.

გავლენის ხარისხი.

განვიხილოთ ის შემთხვევა, როდესაც მონაცემთა ჩასწორების შედეგად რეიტინგში რეგიონის ადგილი ერთი პოზიციით შეიცვალა. მაგალითად, 2014 წ. მონაცემების ანალიზის დროს ქალაქი თელავი მე-8 ადგილს იკავებდა, მაგრამ მონაცემთა ჩასწორების შემდეგ მან მე-9 ადგილზე გადაინაცვლა. ამის მიზეზი ის იყო, რომ ისეთი მაჩვენებლით, როგორიცაა „ინტერნეტში შესვლის მქონე პერსონალური კომპიუტერების რაოდენობა სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებში დასაქმებულ ყოველ 100 კაცზე“, ქალაქ თელავს ძალიან მაღალი მნიშვნელობა ჰქონდა სხვა რეგიონებთან შედარებით, კერძოდ, 75.22 (საშუალო მაჩვენებლის 39.63-ის საპირისპიროდ). ჩასწორების პროცედურამ შეამცირა შედეგობრივ ინდექსზე ამ ცალკეული მაჩვენებლის გავლენა და საშუალება მოგვცა უფრო ობიექტურად აგვესახა ქალაქ თელავის მდგომარეობა რეგიონის ელექტრონული მთავრობის განვითარების კომპლექსური შეფასების თვალსაზრისით. ანალოგიურად, ელექტრონული მომსახურების ინდექსით ქალაქ ბათუმმა მონაცემთა ჩასწორების პროცედურის გამოყენების შემდეგ მე-3 დან მე-4 ადგილზე გადაინაცვლა.

იმის გამო, რომ ჩასწორების პროცედურის შემდეგ რეგიონების ნაწილმა უფრო დაბალი ობიექტური შეფასებები მიიღო, სხვა რეგიონების პოზიციები გაუმჯობესდა. მაგალითად, 2014 წ. მონაცემების ანალიზისას ელექტრონული

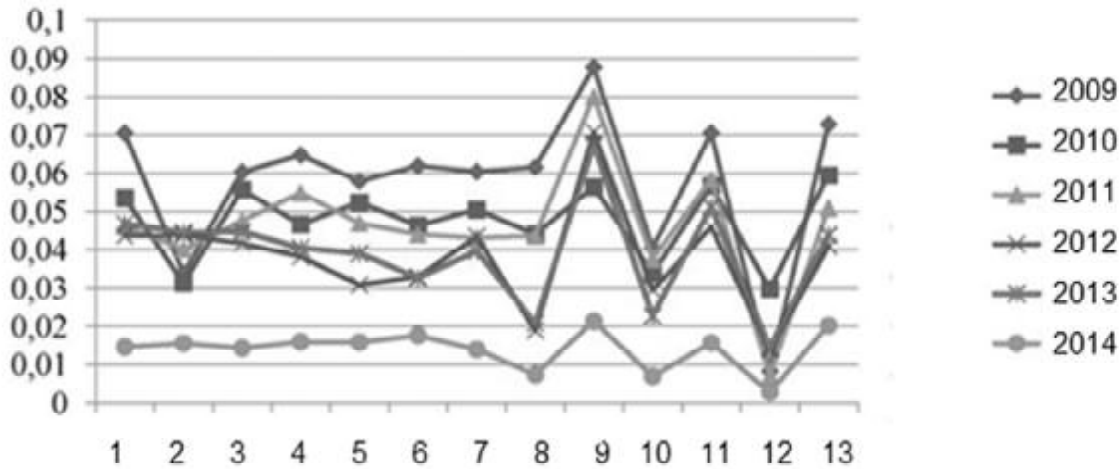
მომსახურების ინდექსით ქალაქ ზუგდიდმა მე-9-დან მე-8 ადგილზე გადაინაცვლა; ელექტრონული მართვის ინდექსის მიხედვით ქალაქ ფოთმა 2014 წ. მე-6 ადგილი დაიკავა მე-7-ს ნაცვლად; 2014 წ. მონაცემების ანალიზისას ქალაქ რუსთავმა ელექტრონული მომსახურების ინდექსის მიხედვით მე-4-დან მე-3 ადგილზე აიწია. დანარჩენ რეგიონებს რეიტინგში მნიშვნელოვანი გადაინაცვლებები არ განუცდიათ.

თუმცა მონაცემთა ჩასწორების პროცედურის გავლენა ელექტრონული მთავრობის განვითარების შედეგობრივ ინდექსზე უმნიშვნელო გამოდგა. რეგიონების ადგილები ერთზე მეტი პოზიციით არ შეცვლილა. ელექტრონული მთავრობის განვითარების ინდექსის მიხედვით რეიტინგში რეგიონების ადგილები 2010-2014 წწ. საქართველოს სამხარეო ადმინისტრაციული ერთეულებისა და რეგიონის მსხვილი ქალაქების რეგიონებისთვის მე-2 ცხრილშია წარმოდგენილი.

შეგვიძლია გამოვიტანოთ დასკვნა, რომ საქართველოს სამხარეო ადმინისტრაციული ერთეულებისა და მსხვილ ქალაქებში რეგიონალური ელ.მთავრობის განვითარების იმ შედეგობრივ ინდექსზე, რომელიც ავტორის მეთოდითაა გაანგარიშებული, მონაცემთა ჩასწორების პროცედურა მცირედ შეაჩერა გავლენას ახდენს. სისტემურ ფუნქციური მიდგომის საფუძველზე რეგიონების მნიშვნელობათა განაწილება ელ.

სურათი 5. ს.ს.ა.ე. და რ.მ.ქ-ში ელექტრონული მთავრობის რეალიზაციის ეფექტიანობის კოეფიციენტი 2009-2014 წწ.

1 - ზუგდიდი
2 - ფოთი
3 - თბილისი
4 - ახალციხე

5 - გორი
6 - ბათუმი
7 - ოზურგეთი
8 - გურჯაანი

9 - რუსთავი
10 - ხაშური
11 - თელავი
12 - ონი
13 - ქუთაისი

მთავრობის განვითარების შეფასების მაჩვენებელთა სისტემის ინდიკატორების მიხედვით თანაბარზომიერია ყველა საკვლევი რეგიონისათვის. ამიტომ ამ მეთოდით ელ.მთავრობის განვითარების შეფასებისთვის მონაცემთა ჩასწორების პროცედურა მდგრადობის, სანდოობისა და შეფასების ობიექტურობის კონტროლის დამატებით მეთოდად გვევლინება.

განვიხილოთ ელექტრონული მთავრობის რეგიონული პროექტების მონიტორინგისა და ეფექტიანობის შეფასების პროგრამული კომპლექსის დახმარებით ელექტრონული მთავრობის პროექტების განვითარებაზე გადაწყვეტილებათა მიღების პროცესი. მაგალითისთვის ავიღოთ ქალაქი რუსთავი.

2014 წ. ადმინისტრაციის ელექტრონული ფუნქციის ინდექსის მიხედვით ქალაქი რუსთავი იმყოფება 0,8-დან 1-მდე ინტერვალში.

ელექტრონული ადმინისტრაციის ფუნქციის რეალიზაციის ამ დონეზე მყოფი რეგიონებისათვის შემდეგი რეკომენდაციებია შემოთავაზებული:

- სახელმწიფო და მუნიციპალური ფუნქციებისა და მომსახურებათა ოპტიმიზაციის ანალიტიკური სისტემის როგორც სახელმწიფო მმართველობის სრულყოფის ინსტრუმენტის

შექმნა და განვითარება

- ელექტრონული ციფრული ხელმოწერით მოსარგებლეთა ავტორიზაციისა და იდენტიფიკაციის მექანიზმების გაუმჯობესება

- უწყებათშორისი ელექტრონული ურთიერთობების ცენტრალურ და რეგიონულ სისტემებს შორის ურთიერთქმედების ტექნოლოგიებისა და მექანიზმების სრულყოფა

ელექტრონული მომსახურების ფუნქციის 2014 წ. ინდექსის მიხედვით ქალაქ რუსთავის 0,4-დან 0,6-მდე ინტერვალში იმყოფება.

ელექტრონული მომსახურების ფუნქციის რეალიზაციის ამ დონეზე მყოფი რეგიონებისათვის შემდეგი რეკომენდაციებია შემოთავაზებული:

- სახელმწიფო მომსახურებათა გაწევა ელექტრონული სახის სტატისტიკური ინფორმაციის საფუძველზე

- ხელისუფლების ორგანოებთან მოქალაქეებისა და იურიდიულ პირთა ურთიერთქმედების უქალაქო დისტანციური ფორმების დანერგვა

- ტიპურ გადაწყვეტილებათა (რეგიონული რეესტრები და სახელმწიფო და მუნიციპალური მომსახურების (ფუნქციების) პორტალები, ამ მომსახურების აღმომჩენი მრავალფუნ-

ქციური ცენტრის ავტომატიზებული საინფორმაციო სისტემა) დანერგვისა და განვითარების ხელშეწყობა

- უნივერსალური ელექტრონული ბარათის ინფრასტრუქტურის ჩამოყალიბება და განვითარება

ელექტრონული მართვის ფუნქციის ინდექსის მიხედვით ქალაქი რუსთავი 2014 წ. 0,4-დან 0,6-მდე ინტერვალში იმყოფება.

ელექტრონული მართვის ფუნქციის რეალიზაციის ამ დონეზე მყოფი რეგიონებისათვის შემოთავაზებულია შემდეგი რეკომენდაციები:

- ელექტრონული დისტანციური სწავლების მრავალდონიანი ფედერალური სისტემის შექმნა

- ინტერნეტის ქსელში კულტურის დაწესებულებათა, პირველ რიგში, საჯარო სახელმწიფო და მუნიციპალური ბიბლიოთეკების ჩართვა.

ელექტრონული დემოკრატიის ფუნქციის ინდექსის მიხედვით ქალაქი რუსთავი ასევე 0,4-დან 0,6-მდე ინტერვალშია.

ელექტრონული დემოკრატიის ფუნქციის რეალიზაციის ამ დონეზე მყოფი რეგიონებისათვის შემოთავაზებულია შემდეგი რეკომენ-

დაციები:

- შესაბამისი სახელმწიფო მომსახურების აღმოჩენ უწყებაზე ზარის გადართვის შესაძლებლობის რეალიზაცია (იმ შემთხვევაში, თუკი ჩნდება საკითხები, რომლებიც უწყების მხრიდან ექსპერტიზას მოითხოვენ)

- ნორმატიულ სამართლებრივ აქტებთან აღმასრულებელი ხელისუფლების სამხარეო ორგანოების, საქართველოს სამხარეო ადმინისტრაციული ერთეულისა და რეგიონის მსხვილ ქალაქებში სუბიექტების აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ოფიციალური საიტების შესაბამისობის რეგულარული მონიტორინგი

- ელექტრონული სერვისების შექმნა სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობის საზოგადოებრივი მონიტორინგისათვის

ამგვარად, ელექტრონული მთავრობის რეგიონული პროექტების ეფექტიანობის მონიტორინგისა და შეფასების უზრუნველსაყოფად შექმნილ პროგრამულ კომპლექსს შეიძლება ვიყ-

ცხრილი 2. რეიტინგში რეგიონების ადგილები ელექტრონული მთავრობის განვითარების ინდექსის მიხედვით 2010-2014 წწ. ს.ს.ა.ე და რმქში რეგიონებისათვის*

ს.ს.ა.ე და რმქში რეგიონები	2010 (2)	2010 (11)	2011 (2)	2011 (11)	2012 (2)	2012 (11)	2013 (2)	2013 (11)	2014 (2)	2014 (11)
ზუგდიდი	8	8	7	8	7	7	7	7	9	8
ფოთი	11	12	9	9	9	8	5	5	7	6
თბილისი	3	3	1	2	1	1	1	2	1	1
ახალციხე	4	4	5	5	2	3	6	6	6	7
გორი	5	5	4	4	6	6	8	8	5	5
ბათუმი	1	1	2	1	3	2	3	3	3	4
ოზურგეთი	10	9	11	10	10	10	10	10	10	10
გურჯაანი	9	10	10	11	12	12	12	12	11	11
რუსთავი	6	6	6	6	5	5	2	1	4	3
ხაშური	12	11	12	12	11	11	11	11	12	12
თელავი	7	7	8	7	8	9	9	9	8	9
ონი	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
ქუთაისი	2	2	3	3	4	4	4	4	2	2

* (2) და (11) სვეტები ერთმანეთისგან განსხვავდება მაჩვენებელთა ნორმირებისათვის გამოყენებული ფორმულებით.

წყარო: შედგენილია ავტორების მიერ

ენებდეთ რეგიონის ელექტრონული მთავრობის განვითარების დონის გასაანგარიშებლად, ელექტრონული მთავრობის თითოეული ფუნქციის რეალიზაციის შეფასებისა და ამ ინფორმაციის საფუძველზე მაკორექტირებელი ზომების სისტემის შედგენის გზით.

დასკვნა

ელექტრონული მთავრობის შეფასების მეთოდების გამოყენების კომპარატიული ანალიზი მოწმობს მათში ელექტრონული მთავრობის რეგიონული პროექტების განვითარებაზე მმართველურ ზემოქმედებათა კომპლექსის შემუშავების დასკვნითი ეტაპის არარსებობას. ავტორისეული მეთოდის გულისხმობს ელექტრონული მთავრობის შეფასების ძირითად ელემენტად ელექტრონული მთავრობის შეფასების შედეგების ანალიტიკურ დამუშავებასა და ამ ინფორმაციის საფუძველზე მაკორექტირებელი ზომების სისტემის შედგენას.

რეგიონების ელექტრონული მთავრობის განვითარების შეფასებისთვის შემუშავებული მეთოდისა და ამ განვითარების ფაქტორებისა და ტენდენციების ანალიზის საფუძველზე ავტორს წარმოდგენილი აქვს ელ.მთავრობის რეგიონული პროექტების განმავითარებელ მმართველურ ღონისძიებათა სისტემა, რომელსაც რეკომენდაციების მოცემა შეუძლია ელ.მთავრობის თითოეული ფუნქციის განვითარების დონიდან გამომდინარე. მოყვანილია ელ.მთავრობის რეგიონული პროექტების განმავითარებელ გადაწყვეტილებათა მიღების ზოგადი სქემა. რეგიონული ელ. მთავრობის განვითარების ზომების კო-

მპლექსი მოიცავს ელ.მთავრობის თითოეული ფუნქციის გაუმჯობესების ღონისძიებებს, რომლებიც ელექტრონული მთავრობის პროექტების განვითარების ხუთ სტადიადაა დაჯგუფებული. სტადიების მიხედვით რეგიონის პოზიციონირება ელ. მთავრობის შესაბამისი ფუნქციის რეალიზაციის ინდექსის საფუძველზეა შესაძლებელი.

ავტორს შემოთავაზებული აგრეთვე რეგიონში ელ. მთავრობის რეალიზაციის ეფექტიანობის კოეფიციენტი, რომელიც გვიჩვენებს, თუ ელ.მთავრობის განვითარების ინდექსის რა ნაწილი მოდის რეგიონული პროექტის რეალიზაციაზე დახარჯული ფულადი სახსრების ერთეულზე. ავტორს შემუშავებული აქვს ელექტრონული მთავრობის რეგიონული პროექტების მონიტორინგისა და ეფექტიანობის შეფასების პროგრამული კომპლექსი. იგი სისტემურფუნქციური მიდგომისა და ელექტრონული მთავრობის განვითარების შეფასების მეთოდის საფუძველზე ითვლის ელ.მთავრობის ფუნქციების რეალიზაციის ინდექსებსა და ელ.მთავრობის განვითარების შედეგობრივ ინდექსს, აგრეთვე, თითოეული რეგიონისათვის განსაზღვრავს მაკორექტირებელ ზომებს ელ.მთავრობის ფუნქციათა რეალიზების ინდექსების მნიშვნელობებიდან გამომდინარე. შემუშავებული პროგრამული კომპლექსი იძლევა რეგიონებში ელ.მთავრობის რეალიზების ეფექტიანობის შეფასების შესაძლებლობასაც. რეგიონების ელ. მთავრობის განვითარების ამგვარი საინფორმაციო-ანალიტიკური უზრუნველყოფის გამოყენება უფრო გამჭვირვალესა და ანგარიშვალდებულს გახდის სახელმწიფო ორგანოების საქმიანობას, აამაღლებს მოქალაქეთა წინაშე მათ პასუხისმგებლობას.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Reddick, C.G. A twostage model of e-government growth: Theories and empirical evidence for U.S.cities [Text] / C.G. Reddick // Government Information Quarterly. 2004. № 21(1). P. 5164.
2. Heeks, R. EGovernment in Africa: Promise and practice [Text]/R. Heeks//Information Polity.2002. №7. P.97114.
3. Yong, J.S.L.H. Egovernment:Enabling public sector reform [Text]/J.S.L.Yong, L.H.Koon//Enabling public service innovation in the 21st Century e-government in Asia.Singapore:Times Editions,2003.P. 321.
4. Engaging the customer:Innovative practices in e-government:2003key findings.[Electronic resource] /Accenture.2003.URL:http://www.accenture.com/xdoc/en/newsroom/epresskit/egovernment/egov_epress.pdf
5. Паллаб, С. Методология преобразования правительства на основе архитектуры предприятия [Текст] / С. Паллаб // Информационное общество. 2009. № 2. С. 6 – 20.
6. Watson, R.T. A strategic perspective of electronic democracy [Text] / R.T. Watson, B. Mundy // Communications of the ACM. – 2001. № 44(1). – P. 2730.
7. Howard, M. eGovernment across the globe: how will e change government [Text] / M. Howard //Government Finance Review. – 2001. №17(4). – P. 69.
8. Elmagarmid, A.K. The ongoing march toward digital government Guest editors' introduction [Text] / A.K. Elmagarmid, W.J. McIver Jr. // IEEE Computer. – 2001. № 34(2). – P. 3238.
9. ICH Interoperability Clearinghouse Glossary of Terms[Electronic resource] 2007–URL: <http://www.ichnet.org/glossary.htm>.
10. Паспорт государственной программы РФ «Информационное общество (2011-2020 годы)». – <http://www.piorao.nichost.ru/data/2242>.
11. Формулы, применяемые для расчетов в маркетинге [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.marktika.ru/formules.htm>
12. United Nations EGovernment Survey 2012 : EGovernment for the People [Text] / UN Department of Economic and Social Affairs. New York : UNDESA, 2012. – 143 p.
13. საქართველოს სტატისტიკური კრებული თბ. 2014.
14. ევგენი ბარათაშვილი და სხვ. „რეგიონული განვითარების დიაგნოსტიკა“, თბილისი, 2012
15. ევგენი ბარათაშვილი, ლარისა თაკალანძე. „მენეჯმენტის საფუძვლები“, 2010, გვ. 496
16. ანზორ აბრალავა, „ეკონომიკისა და ბიზნესის გლობალური ინოვაციური პრობლემები“, თბ., 2014, გვ. 312.
17. რასათიანი თანამედროვე ეკონომიკის ენციკლოპედიური ლექსიკონი, თბილისი, 2012.
18. ქროსტიაშვილი ელექტრონული მმართველობა საქართველოში: მსოფლიო ტენდენციები, თბილისი, 2010
19. რაბულაძე ელექტრონული მთავრობა, თბილისი, 2013
20. მ. მაღრაძე ინფორმაციული მენეჯმენტი, თბილისი, 2013, გვ. 423
21. ვ. დათაშვილი გლობალიზაცია და ტექნოკრატია, თბილისი, 2006
22. ვ. დათაშვილი, თ. მელქოშვილი, გ. იაშვილი ელექტრონული მთავრობის ფორმირებისა და რეალიზაციის ორგანიზაციული ასპექტები, ჟურნალი „სოციალური ეკონომიკა“, 5, 2014 , გვ. 68-71
23. ტექნოკრატია და გლობალიზაცია. თბილისი, 2006.